

DOSSIER

CAL-XL
tussenstand
2013-
2014 #

www.cal-xl.nl

CAL-XL
LABORATORIUM VOOR **KUNST** & SAMENLEVING

Tussenstand

CAL-XL Projectplan 2013-2014

December 2013 (definitieve versie)

Inleiding

CAL-XL is eind 2010 gestart als tijdelijke landelijke taskforce met als opdracht bij te dragen aan een beter productieklimaat voor community arts. Na ruim twee jaar was er veel werk verzet maar het was nog niet af. Met de samenwerkingspartners is toen afgesproken om het initiatief in principe nog twee jaar door te zetten. Onderdeel van deze afspraken is een tussenrapportage eind 2013. Op basis hiervan kunnen de betrokken partners besluiten of en hoe ze dit traject inderdaad tot eind 2014 doorzetten.

Leeswijzer

Deze tussenrapportage is uitdrukkelijk geen nieuw projectplan maar bouwt voort op 'Projectplan 2013-2014' van december 2012. We schetsen eerst de ambitie voor 2014 en daarna bespreken we de prestatieafspraken van 2013. Op die manier kunnen we de gedetailleerde evaluatie van de prestatieafspraken van 2013 direct koppelen aan de formulering van prestatieafspraken voor 2014. De ambitie voor 2014 en de meer gedetailleerde bespreking van prestatieafspraken 2013 en 2014 is weergegeven in twee overzichten. Hieronder worden de hoofdlijnen besproken.

Differentiatie van CAL-XL functies in 2014 en verder (Overzicht 1)

Het jaar 2014 willen we gebruiken om een nieuwe/sterkere differentiatie te maken in de functies van CAL-XL. De basisprincipes zijn schematisch weergegeven in overzicht 1. We willen meer onderscheid gaan maken in de kennisfunctie, de laboratoriumfunctie en de adviesfunctie. Deze ontwikkeling bouwt voort op conclusies en aanbevelingen van het laatste kerngroep overleg van 1 oktober in Lage Vuursche. Alle drie de functies krijgen een eigen dynamiek maar blijven wel met elkaar verbonden. De synergie mag niet verloren te gaan. De differentiatie dient twee doelen: het optimaliseren van de betreffende functies en het onderbrengen van deze functies bij andere organisaties. In 2014 kan dit worden uitgewerkt en in 2015 kan dit volledig geëffectueerd zijn. Hieronder volgt een toelichting op hoofdlijnen:

- De 'kern van de zaak' wordt een beperkt aantal 'laboratoria' waar de werkwijze van CAL-XL wordt doorgezet: innovatie op het raakvlak van theorie en praktijk met als doel gedeelde kennis, methodiek en 'taal' tussen sociale/ artistieke sectoren, wetenschap/ praktijk, partners/ makers, lokaal / (inter-)nationaal. We kunnen enerzijds pragmatisch voortbouwen op laboratoria die zich er nu al zijn en anderzijds strategisch kiezen welke we niet meenemen en extra toevoegen. Vanuit de laboratoria kunnen we dan enerzijds de kennisfunctie voeden (publiek gefinancierd) en anderzijds de adviesfunctie (privaat gefinancierd);
- We onderscheiden op dit moment drie type laboratoria waar we op in kunnen zetten:
 - *Type 1. Communities of Practice:* het betreft hier peer-to peer leren tussen professionals in combinatie met reflectie met panels van deskundigen/wetenschappers. Actuele trend is om daar ook masterclasses op te laten volgen als opmaat voor concrete projecten. Belangrijke dragers zijn hierbij gemeentelijke en provinciale overheden en koplopers uit het veld (vooral 'partners'). Sterkte van dit lab type is dat het heel mobiliserend werkt (groot landelijk bereik, ook politiek), zwakte is dat de interventies en reflecties wat vluchtig zijn (verkenkend, schetsmatig, opiniërend). Binnen het netwerk van CAL-XL zijn nu drie CoP's aan de orde: Kunst in Transitie (Scheldemondregio, Vlaanderen), CoP New Towns en CoP waardemakers in de binnenstad (Beide landelijke spreiding). Belangrijke voorloper is natuurlijk de CoP Cultuurimpuls geweest;

- *Type 2: Programma's:* het betreft hier meerjarige programma's waar we in principe ook meerjarig het hele 'CAL-XL' pakket op los laten van netwerkvorming, scholing, onderzoek en documentatie (ook wel aangeduid als 'de wasstraat'). Sterkte van dit lab type is de 'programmatische' benadering van de veld partners waardoor de interventies sterk kunnen verankeren. Belangrijke dragers hierbij zijn stedelijke organisaties (mn. centra voor de kunsten, woningcorporaties) en regionale fondsen en kennisinstituten. Zwakte is dat de voortgang erg afhankelijk is van de condities in het veld (risico van vertraging). Binnen het netwerk van CAL-XL zijn nu drie programma's aan de orde: Buurtcultuurfondsen in Noord-Brabant (PBCF/ Kunstbalie /Centra voor de Kunsten/corporaties), Cultuurwerkplaatsen in Rotterdam (SDVB/SKVR) en Cultuurwerkplaatsen in Košice (SPOTs Slowakije). Utrecht en Gelderland (met o.a. Arnhem) dienen zich ook aan (ZimiHC/PAL en KCG);
- *Type 3: Nieuw culturele ondernemingen:* het betreft hier prominente makers met een heel eigen signatuur die een vooruitstreven de positie innemen. Het gaat hierbij vooral om frontverkenningen op het raakvlak kunst en samenleving die veel verder gaan dan de klassiek community arts en een onderzoek naar 'new business models' voor de combinatie van cultureel ondernemerschap en maatschappelijk engagement (in termen van coöperaties, new economy, etc.). Belangrijke dragers zijn hierbij de makers zelf en de landelijke fondsen die deze initiatieven steunen. We hebben nog niet echt een format hoe een dergelijk laboratorium er uit zou moeten zien. Wel partners die dat mee vorm kunnen geven: o.a. Alterra (Pat van der Jagt) in vervolg op RECAST en Cultuur-Ondernemen. Binnen het netwerk van CAL-XL lopen nu twee trajecten met nieuwe culturele ondernemingen: Wijkwaardenhuis Afrikaanderwijk (Jeanne van Heeswijk/stichting DOEN) en ZID Theater (Karolina Spaic/Oranjefonds). In verkennende gesprekken over de Community Arts Award is gebleken dat de landelijke fondsen hier wel meer mee willen doen (maar meer als leertraject dan in de vorm van een Award). Bij een aantal prominente makers leeft ook al langer de behoefte om een gezamenlijk leertraject op te zetten;
- Het jaar 2014 willen we gebruiken om met onze keypartners de systematiek van laboratoria verder uit te werken en tot een gemotiveerde keuze te komen van een beperkt aantal trajecten in het veld waar we dan meerjarig op inzetten. Alle andere veldactiviteiten vallen dan in de categorie 'kennis/publiek' of 'advies/privaat'. Nu loopt dat nog te veel door elkaar. De laboratoria worden idealiter publieke/privaat gefinancierd. In 2014 werken we dat verder uit;
- LKCA krijgt in principe een belangrijke rol in deze transformatie van CAL-XL. De integratie van CAL-XL kennisfuncties in haar reguliere beleid is feitelijk in 2013 al ingezet en wordt in 2014 doorgezet (zoals netwerkdagen, projectenweb, curriculumontwikkeling). In 2014 wordt onderzocht of en hoe het LKCA zich ook structureel kan verhouden tot de laboratorium en adviesfunctie (met behoud van de specifieke CAL-XL kwaliteiten). Een denkbaar scenario is dat CAL-XL 'nieuwe stijl' in 2015 volledig onder de hoede van het LKCA valt. Tijdens deze verkenning kan natuurlijk ook nog voor een andere systematiek gekozen worden. Het startpunt is echter de differentiatie van overzicht 1. Onder het kopje 'Planning 2014' op blz. 6 is de beoogde relatie tussen LKCA en CAL-XL al wat verder uitgewerkt;
- Voor de adviesfunctie moet ook een nieuwe constructie worden uitgewerkt in nauw overleg met de adviseurs die nu al in de kerngroep actief zijn (feitelijk alle leden van de kerngroep). Aandachtspunt is dat de huidige constructie ook problemen oplevert om de matching van de FCP subsidie te verantwoorden. In 2014 worden alle adviesopdrachten van CAL-XL daarom via ZIMIHC afgehandeld (afdeling 'projecten');
- De relatie met de huidige en toekomstige 'keypartners' kan beter worden gerelateerd aan één of meerdere laboratoria en/of de adviesfunctie. Cultuur-Ondernemen blijft in 2014

partner in het vormgeven van makers opleidingen (te beginnen in Noord-Brabant en met de Masterclasses) en werk daarbij al intensief samen met LKCA (Ingrid en Krista). Platform 31 is partner in de programmatische laboratoria met het programma 'WatWerktindeWijk' (nu ook eerst in Noord-Brabant) en wordt ook betrokken bij de Masterclasses. MOVISIE is in 2013 afgehaakt maar is mogelijk opnieuw te betrekken bij een specifiek lab;

- ZIMIHC zal in 2014 in ieder geval nog projecteigenaar blijven van CAL-XL maar zal in 2015 waarschijnlijk een andere positie krijgen. Een voor de hand liggend scenario is dat ZIMIHC (samen met PAL?) trekker wordt van Laboratorium Utrecht (zoals KCG en Kunstbalie dat in Gelderland en Noord-Brabant zijn). In projectplan 2013-2014 is dat ook al aan de orde onder het kopje 'lokale worteling'.

Tussenrapportage prestatieafspraken 2013 en 2014 (Overzicht 2)

De evaluatie van de prestatieafspraken van 2014 wordt gepresenteerd in overzicht 2. In de linker kolom staan de prestatieafspraken 2013, in de midden kolom staat een kort commentaar op de realisaties en voortgang, in de rechterkolom zijn nieuwe prestatieafspraken voor 2014 geformuleerd. Hieronder volgt een toelichting op hoofdlijnen:

- Niet alle prestatieafspraken zijn gehaald maar er is wel op alle fronten veel ontwikkeling. Hieronder per speerpunt een kort commentaar;
- *Netwerkvorming*: de netwerkdagen zijn een succesformule geworden die inmiddels door LKCA is overgenomen. De verdere uitbouw van netwerken in wijkgericht werken krijgt vorm in een goede samenwerking met Platform 31 en Directie Wonen met als 'proeve' o.a. specifieke aandacht voor kunst in de wijk op www.wijkengids.nl. De uitbouw van netwerken in de Zorg loopt boven verwachting goed, o.a. vanwege een veelbelovend traject in Brabant (scholing met als vervolg projectfinanciering en mogelijk ook onderzoek). Kunsteducatie en Talentontwikkeling zijn onderwerp van netwerkdagen in 2013 maar CAL-XL is zelf minder actief in landelijke netwerken. Met de SKVR en in Rotterdam-Zuid hebben we wel een lokaal lab in de frontlinie. De financiering van twee Europese samenwerkingsprojecten in 2014 en 2015 is rond (Vlaanderen en UK), Slowakije krijgt mogelijk een vervolg en de intentie is nog steeds om in 2014 een gezamenlijke aanvraag te doen in het kader van Creative Europe;
- *Scholing*: het is moeilijker geworden om de scholing te organiseren. Het vraagt veel tijd en energie om de makersopleiding en ook de kortere varianten in de markt te zetten. In 2013 is gezaaid maar pas in 2014 moet blijken of we ook kunnen oogsten. De scholing van partners loopt wel, mits medegeorganiseerd met regionale/lokale partners. Ook dat vraagt veel tijd en energie maar levert wel mooie resultaten op zoals in 2013 een maattraject voor de Zorg in Brabant en een maattraject voor Cultuurwerkplaatsen in Rotterdam. Centra voor de kunsten zijn daarbij de dragers. Beide trajecten zijn ook interessant voor elders in het land;
- *Onderzoek*: de systematiek van projectscan en programmascan krijgt steeds meer de schoonheid van eenvoud en krijgt niet alleen landelijk maar ook internationaal steeds meer belangstelling. In 2014 komen de eerste resultaten beschikbaar van de grootschalige trajecten die we in 2013 hebben ingezet, waaronder een Engelstalig (en Slowaaks) eindrapport van Kosice2013. Het traject rond wetenschappelijk onderzoek (publicatie, conferentie) krijgt langzaam vorm maar kan een extra impuls gebruiken. In dat kader is het jammer dat het RECAST project niet is gehonoreerd. Mogelijk geeft de CoP 'Kunst in Transitie' een impuls. De Vlaamse partners willen ook graag meer beweging in wetenschappelijk onderzoek;
- *Documentatie*: het projectenweb functioneert nu goed met de korte variant van projectbeschrijvingen en ziet er mooi uit. In december wordt deze ook verder gevuld en onder de aandacht gebracht in het kader van de campagne 'Koplopers'. In 2014 wordt

een nieuwe variant opgeleverd van de digitale projectscan en wordt een koppeling gemaakt met www.watwerktindewijk.nl. Regionale partners als KCG en Kunstbalie gaan het projectenweb binnenkort integreren in hun eigen beleid, producten en diensten. De systematiek van CAL-XL dossiers werkt goed en de webshop begint een belangrijk platform te worden voor community arts publicaties die zelf geen krachtige uitgever hebben;

- De zelfstandig ondernemers in het kernteam blijven ook in 2014 actief en denken en werken actief mee aan de voorgestelde differentiatie van functies binnen CAL-XL. De kerngroep leden van LKCA en Cultuur-Ondernemen hebben – in overleg met hun directies – ook weer tijd en middelen gereserveerd in hun concept jaarplannen voor 2014. Het benaderen van nieuwe partners zal gelijk op gaan met de nieuwe werkwijze. Movisie gaat voorlopig haar eigen weg maar kan mogelijk dan ook weer aanhaken. Als het FCP zich op grond van deze tussenrapportage ook blijft verbinden aan CAL-XL kunnen we in 2014 daadwerkelijk een laatste ontwikkelslag maken en de verworvenheden van CAL-XL een nieuwe bedding geven voor 2015 en verder.

Toelichting bij de begroting (overzicht 3 en 4)

Overzicht 3 laat een tussenstand zien van de begroting 2013-2014. Deze is iets vereenvoudigd ten opzichte van de oorspronkelijke begroting maar de totaalbedragen van 2013 zijn uiteraard identiek aan die van eerdere versie.

Overzicht 4 laat indicatief zien wat de meest tastbare kern activiteiten zijn die de afgelopen jaren zijn gedragen door de key partners en door de markt. Daarnaast zijn er uiteraard nog veel meer tijd en middelen geïnvesteerd in een groot aantal vergaderingen en acties maar die zijn minder makkelijk te benoemen en te kapitaliseren. Ook voor de kernactiviteiten geldt dat het moeilijk blijft om goed in beeld te brengen wie wat heeft geïnvesteerd. Er staan daarom alsnog een aantal stelposten in. Het overzicht laat de activiteiten van 2010-2012 zien en van 2013.

Met deze benadering ziet de tussenbegroting er wat soberder uit, In de presentatie van totalen is nog gekozen voor een variant mét gekapitaliseerde bijdrage vanuit het veld en zonder. In 2014 is deze alleen pro memorie opgenomen (pm).

De tussenstand laat zien dat er in 2013 veel minder omzet was dan begroot maar dat de bijdrage van key-partners en de markt aan de kernactiviteiten in ieder geval meer dan genoeg is om de bijdrage van FCP te matchen (voorwaarde is 50:50). De tegenvallende omzet kan o.a. worden toegeschreven aan vertragingen in het veldwerk van de programma's in Brabant en Rotterdam, de organisatie van de CALL opleiding en de community arts award. Voor een deel is pas op de plaats gemaakt om de ontwikkeling van producten en diensten echt rond te krijgen voordat het grootschalig in de markt wordt aangeboden (mn. projectscan en programmascan). Begin 2014 is die ontwikkeling weer verder gevorderd en kunnen we met de koplopers campagne een nieuwe impuls aan geven aan externe opdrachten. In 2014 verwachten we daarom weer meer omzet dan in 2013. We kunnen dan ook weer rekenen op inkomsten uit internationale projecten.

Planning 2014 / Gespreksnotitie 4 december 2013

In het kader van deze tussenrapportage, de beoogde samenwerking tussen CAL-XL en LKCA en de planning van 2014, heeft op 4 december 2013 nog een gesprek plaats gevonden tussen FCP, LKCA en CAL-XL. Aanwezig: Jan Jaap Knol, Ocker van Munster, Wies Rozenboom, Ingrid Docter en Sikko Cleveringa. Hieronder een korte samenvatting van de afspraken die in dit gesprek gemaakt zijn.

Uitgangspunten:

- In 2014 wordt ingezet op een doorstart van het CAL-XL programma in 2015 met een kennis-, laboratorium en adviesfunctie zoals beschreven in de tussenrapportage;
- In principe gaat het LKCA dit programma vanaf 2015 'hosten', maar krijgt CAL-XL ook een eigen rechtspersoon om de eigenheid en de financiële onafhankelijkheid van het netwerk verder vorm te kunnen geven;
- In 2014 trekken LKCA en CAL-XL samen op om deze nieuwe constructie samen met partners in het veld verder vorm en inhoud te geven (gesprekken met landelijke partners, regionale en lokale partners, onderzoeken van juridische, financiële constructies, etc.)
- ZIMIHC blijft in 2014 projecteigenaar maar gaat zich vooral richten op het vormgeven van een eventueel Utrechts lab (kandidaat voor één van de tien beoogde laboratoria);
- Naast de lopende werkzaamheden, zoals reeds vermeld in de tussenrapportage (inclusief de verdere integratie van de huidige kennisfuncties binnen het LKCA), komen er in 2014 de volgende doelstellingen bij:

Voorjaar 2014: verkenning/onderzoek:

- Welke initiatieven / plekken /organisaties komen in aanmerking voor een meerjarige laboratoriumfunctie in het kader van CAL-XL en hoe gaan we die selecteren?
- Hoe kunnen deze laboratoria georganiseerd en geformaliseerd worden en hoe kunnen ze worden gefinancierd: wat zijn de kaders, doelstellingen, beoogde resultaten, wie zijn de partners, (mede-)financiers, (mede-)eigenaars,.. etc.?
- Wat is de optimale organisatievorm en rechtspersoon voor CAL-XL om (1) de kracht van deze laboratoria te bundelen en (2) een goede verbinding te bewerkstelligen met enerzijds de kennisfunctie en anderzijds de adviesfunctie;
- Hoe verhouden ontwikkeling en uitvoering van dit programma zich tot de meer algemene zoektocht naar een nieuwe inrichting van de kennisinfrastructuur van de cultuursector (van lokaal, via provinciaal -raad van 12 - naar landelijk en internationaal)?

Najaar 2014: Besluitvorming en implementatie richting 2015:

- selectie van laboratoria;
- vaststellen van samenwerkingsovereenkomsten;
- aanvragen en verwerven van benodigde financiering;
- formaliseren van nieuwe organisatiestructuur CAL-XL;
- positioneren in algemene beleidsontwikkeling.

NB. We hoeven niet helemaal opnieuw het wiel uit te vinden want we hebben zelf al wel ervaring met een paar 'laboratoria' en bv Platform 31 werkt al enkele jaren met vergelijkbare 'experimenten'.